

**Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dr Patrycji Longawy
z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.**

Recenzja napisana w związku z Uchwałą nr 4/2023 Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu z dnia 07 grudnia 2023 r. o powołaniu komisji habilitacyjnej w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Dokumentacja złożona przez habilitantkę.

1. Wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego.
2. Poświadczona kopia dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora.
3. Trzytomowa publikacja zawierająca autoreferat, dokumentację dzieła wskazanego jako dzieło habilitacyjne, monografię artystyczną po obronie doktoratu oraz pełną dokumentację dorobku artystycznego prezentująca m.in. wykaz wystaw indywidualnych oraz zbiorowych, uzyskane nagrody i wyróżnienia, potwierdzone odpowiednimi dyplomami i certyfikatami. Publikacja zawiera również sprawozdanie z działalności naukowej i organizacyjnej oraz wykaz osiągnięć dydaktycznych Habilitantki.

Sylwetka Habilitantki.

Patrycja Longawa urodziła się w 1988 roku w Sanoku. Ukończyła studia licencjackie na kierunku edukacja artystyczna w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Grodka. W roku 2012 uzyskała tytuł magistra sztuki na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (kierunek edukacja artystyczna, specjalizacja malarstwo). W 2013 r. ukończyła drugi fakultet z grafiki i obroniła dyplom z wyróżnieniem w Pracowni Druku Cyfrowego w tymże uniwersytecie, a także zrealizowała dyplom projektowy w pod kierunkiem dr. hab. Wiesława Grzegorzcyka.

W 2020 roku uzyskała stopień naukowy doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne. Rozprawa doktorska pt. *Plakaty społeczne poruszające problem uzależnień*, której promotorem był dr hab. Wiesław Grzegorzcyk, prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego, została przez nią obroniona z wyróżnieniem.

Od ukończenia studiów dr Patrycja Longawa jest aktywną projektantką, zajmującą się głównie plakatem, ilustracją, grafiką oraz rysunkiem satyrycznym. Swoje prace prezentowała na 27 wystawach indywidualnych, których po uzyskaniu stopnia doktora było 10 oraz w 390 wystawach zbiorowych w Polsce i za granicą (w 40 krajach), których po doktoracie było aż 146.

Prace Patrycji Longawy brały udział w licznych prestiżowych przeglądach i wystawach o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Były to między innymi: Internationale Plakatausstellung Leipzig, Golden Bee, Ecuador Poster Biennial, Bienal Internacional del Cartel en México, Biennial of Poster Bolivia, International Poster Biennale Lublin, Ogaki Matsuri Festival, Biennale Plakatu Polskiego...

Habilitantka jest laureatką ponad 70 nagród, wyróżnień i nominacji w kraju i za granicą, z których 27 otrzymała po uzyskaniu stopnia doktora.

Do najważniejszych w jej karierze należą:

- I nagroda za plakat *Never Forget 1914* w konkursie II International Poster Exhibition, Niemcy, 2014
- I nagroda, Ogaki Matsuri Festival International Poster Competition, Japonia, 2017
- Top 10 w *Best posters poster for Ocean Protection*, International Poster Competition *Poster for*, Chiny, 2018
- I miejsce, Designer with Heart „Restart”, Ekwador, 2020
- Nagroda – Golden Bee w kategorii POSTER UNLIMITED, Rosja, 2020
- Excellence award – Design and Finding Hope, Korea Południowa, 2021
- II miejsce – IV International Contest of the Theatrical Poster, 2021
- Gold award – UDA EPoster Design 2022 Awards – ENVIRONMENTAL POSTERS, 2022.

***

O Patrycji Longawie mówi się ostatnio coraz częściej, można mówić nawet o pewnym fenomenie w świecie plakatu, jakim staje się ta interesująca młoda artystka. Czasem odnoszę wrażenie, że nie ma miesiąca, aby nie pojawiła się informacja o jakimś jej kolejnym sukcesie. Nie ma wątpliwości, że Patrycja Longawa w sobie tylko znany sposób idealnie trafia w oczekiwania odbiorców plakatu nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Grono entuzjastów jej twórczości stale się powiększa, a niepowtarzalny i dość łatwo rozpoznawalny styl artystki zaskakuje oraz porusza wielu miłośników tej dziedziny projektowania we wszystkich częściach świata od Pekinu do Limy. Patrycja Longawa stworzyła bowiem swój własny unikalny styl, charakteryzujący się prostą i urzekającą formą, tworzoną z właściwym tej artystce wdziękiem. Zasadniczym budulcem dzieł Longawy jest ilustracja, utworzona przy użyciu prostych środków wyrazu takich jak płaska plama koloru i silnie zarysowany kontur. Kluczowym czynnikiem, nadającym wyjątkową wartość prac artystki jest zawsze odpowiednio dobrana metafora, dotycząca sedna problemu, będącego treścią przedmiotu opracowywanego tematu. Niezależnie, czy są to plakaty komercyjne, kulturalne czy społeczne, odznaczają się one ciekawymi, często zaskakującymi pomysłami w interpretowaniu różnorodnych idei. Większość dzieł Patrycji Longawy odznacza się wyjątkową, właściwą autorce poetyką, oddającą w osobliwy sposób jej wrażliwość, co sprawia, że powstałe plakaty posiadają unikalny wdzięk i być może nawet nieco niedzisiejszy czar. Nie bez powodu bowiem uznawana jest przez wielu odbiorców jako projektantka, której udało się nawiązać subtelny dialog z estetyką prac twórców polskiego plakatu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ubiegłego wieku, którzy w tak spektakularny sposób poruszyli wówczas artystyczny świat.

O Patrycji Longawie można powiedzieć, że jest „rozmalowana” w plakacie. Jej dzieła wibrują kolorami, emanują energią szczególnej pasji i zamiłowaniu do ich stwarzania. Widoczne jest to bardzo wyraźnie na wystawach indywidualnych autorki, z których jedną miałem przyjemność oglądać osobiście w filii Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi na Bałutach.

Pomimo, iż podstawowym środkiem ekspresji w pracach Longawy jest ilustracja, to oczywistym jest, że komunikat w plakacie to również pisane słowo. Typografia w plakatach pani Patrycji Longawy jest elementem dopełniającym, podporządkowanym formie i ekspresji ilustracji. Jak sama autorka pisze

w autoreferacie stara się nadawać znakom typograficznym specjalny charakter. Rzadko stosuje bowiem tzw. dobrze zaprojektowane, gotowe kroje, lecz stara się tworzyć własne znaki lub przekształcać zaadoptowane wcześniej litery. W opisie dzieła habilitacyjnego habilitantka ujmuje to w następujący sposób: *Każda linia i kształt są wykonywane przez moją rękę. Wolę tworzyć własną typografię i mieć całkowitą kontrolę nad kształtem litery. Bez przeszkód mogę zmienić szerokość, długość czy ciężar litery tak, aby dopasować typografię perfekcyjnie do całości kompozycji.*

Zagorzałym purystom typografii ekspresja liternicza Patrycji Longawy nie zawsze musi odpowiadać, jednak trudno zaprzeczyć, że podejmowane przez projektantkę decyzje w tym zakresie, w odniesieniu do wizualnego kształtu jej dzieł, są jak najbardziej na miejscu. Pewna celowo opracowywana „pokraczność” znaków literniczych, która nierzadko pojawia się w jej pracach idealnie wkomponowuje się w indywidualny, pełen szczerości, estetyczny wymiar zaprojektowanych przez nią plakatów.

Spektrum działań w przestrzeni projektowania graficznego jest bardzo szerokie, gdyż równoprawnie istnieją obok siebie różne style, artystyczne postawy oraz estetyczne trendy. Od działań czysto typograficznych, gdzie znak literniczy jest podstawowym budulcem wizualnego komunikatu, po projekty bardziej złożone, w których istotnym elementem jest ilustracja, tworzona również w nieskończonej ilości stylów i odmian. To, co według mnie jest w szczególności wartościowe w pracach dr Patrycji Longawy, to widoczna próba przełamania powszechnie funkcjonujących we współczesnym projektowaniu graficznym schematów. Analizując dzisiejsze projektowanie na świecie, można odnieść wrażenie, że jego cechą wspólną jest fakt, iż większość prac realizowanych jest przy użyciu tych samych cyfrowych narzędzi, przez co często prace te ulegają pewnej uniformizacji. Jak świat długi i szeroki twórcy używają tego samego oprogramowania, stosują podobne filtry, wirtualne pędzle, czy korzystają z bogatej biblioteki opracowanych przez kogoś fontów. Prace Patrycji Longawy na tle innych dzieł z zakresu projektowania graficznego są wyraźną manifestacją pragnienia wyłamania się z projektowej powtarzalności. Dostrzec to można dość wyraźnie na międzynarodowych wystawach, w których są prezentowane plakaty Habilitantki. Nigdzie bowiem w tak pełny sposób nie można lepiej skonfrontować ze sobą różnych postaw artystycznych jak na imprezie o międzynarodowym zasięgu, gdzie mogą spotkać się różne kultury i różne estetyki. A to właśnie na tego typu wydarzeniach prace Patrycji Longawy są dostrzegane oraz wysoko oceniane i nagradzane. Wydaje się, że to właśnie indywidualny styl autorki, prostota, szczerość, czy wręcz pewna celowo kreowania pozorna „naiwność” jej dzieł w połączeniu z przemyślaną i trafnie stworzoną metaforą uwodzi tak wielu odbiorców, a co najważniejsze jurorów artystycznych eventów, stęsknionych powiewu czegoś, co jeszcze byłoby w stanie ich pozytywnie zaskoczyć.

Ocena Autoreferatu

Przedstawiony do recenzji Autoreferat składa się z 3 tomów o formacie 210 x 297 mm oprawionych w twardą oprawę.

- **Autoreferat / dzieło habilitacyjne** to pierwszy z tomów oznaczony na stronie tytułowej jako „załącznik nr 3”. Liczy on 96 stron, na których opisane zostało dzieło habilitacyjne pt. *Kobieta na plakacie filmowym*. Po trzystronicowym wstępie, oświadczeniu habilitantki o autorstwie oraz po wykazie zrealizowanych prac przedstawiony jest *Opis dzieła habilitacyjnego*. W części tej habilitantka wyjaśnia przyczynę i motywację dla zrealizowania przez siebie cyklu plakatów o tematyce filmowej pod kątem obecności na nim postaci kobiety. Uzasadnia swoją decyzję m.in. szczególnym umiłowaniem dla kina i plakatu filmowego, przytaczając kilka przykładów, które

uważa za szczególnie istotne i wartościowe. Należą do nich według niej m.in.: plakat Bronisława Zelka do filmu Alfreda Hitchcocka *Ptaki*, plakat *Obcy – 8 pasażer Nostromo*, *Bulwar zachodzącego słońca* oraz *Kabaret* Waldemara Świerzego czy *Nocny kowboj* Jakuba Erola. Habilitantka zwraca uwagę na zagadnienie konieczności twórczego, indywidualnego odniesienia się do skończonego i w pełni określonego w swojej formie dzieła filmowego, które zostało stworzone przez innego twórcę oraz przez kierowany przez niego zespół. Przytacza w tym miejscu także trafną sentencję Jana Lenicy: *Sztuka plakatu zbliża się chyba najbardziej do jazzu: wszystko polega na umiejętności zagrania cudzego tematu po swojemu.*

Obecność kobiety na plakatach, stanowiących przedmiot jej dzieła habilitacyjnego Patrycja Longawa uzasadnia w sposób następujący: [...] *kobieta doskonale sprawdza się jako motyw w plakacie dzięki swojemu pięknu i delikatności – przy czym może być silna, wyrazista i niezależna.*

W dalszej części pisze o zmierzchu artystycznego plakatu filmowego w Polsce po zmianach ustrojowych na przełomie lat 80. i 90 oraz o jego współczesnej kondycji. Habilitantka ze zrozumiałych, chyba dla większości z nas, powodów ubolewa nad kształtem aktualnie projektowanych plakatów, promujących filmowe produkcje, uzależnionych od komercyjnych uwarunkowań globalnej dystrybucji. Odnosząc się do mało satysfakcjonującej formy aktualnie obowiązujących plakatopodobnych twórców przedstawia swoją własną indywidualną postawę w tworzeniu plakatów autorskich, niezależnych od oczekiwań jakiegokolwiek zleceniodawcy. Omawia metodykę pracy w wymiarze ideowym i warsztatowym. Za podstawę przystąpienia do pracy uważa wnikliwe, merytoryczne przygotowanie się do zadania projektowego, jakiego się podejmuje. Zwraca uwagę na konieczność uszanowania odbiorcy, poprzez stosowanie przemyślanych i zrozumiałych metafor, stanowiących istotę tworzonych przez siebie wizualnych komunikatów. Pisze także o własnym stosunku do typografii, starając się uzasadnić podejmowane przez siebie decyzje projektowe w tym zakresie.

W swojej twórczości stawia na indywidualizm, co ujmuje w następujący sposób: *Dzięki studiom malarskim nauczyłam się tego, że dla malarza niezwykle ważny jest – jak to określam – odcisk palca. To cecha pozwalająca na przelanie swojego charakteru na płótno. [...] Studiowanie malarstwa dało mi niezwykłą umiejętność wyróżniania się, którą potem przeniosłam na plakat.*

Stara się również w sposób ogólny zdefiniować swój stosunek do formy plastycznej w tworzonych przez siebie pracach oraz o ważnej roli koloru, czemu daje wyraz we fragmencie: *Dobierając barwy, myślałam o każdym filmie w bardzo osobisty sposób. Na dobór kolorystyki miał wpływ nastrój sceny lub to, w jaki sposób odebrałam całokształt filmu. Wielkim ułatwieniem w kreowaniu komunikatu jest dobrze przemyślana paleta barw. Projektując plakat staram się tak dopasować kolorystykę, aby odbiorca łatwiej zauważył mój plakat i aby wpłynęła ona na jego emocje.*

Opis dzieła habilitacyjnego świadczy o w pełni świadomym zaangażowaniu Artystki w proces twórczy i ukazuje jak niesłychanie ważne jest dla Patrycji Longawy budowanie porozumienia z odbiorcą za pomocą plakatu. Habilitantka doskonale wie, jaką siłę oddziaływania może mieć celnie zastosowana metafora i stworzony na jej podstawie silnie działający komunikat, zrealizowany za pomocą odpowiednio dobranych środków, takich jak forma, kolor i odpowiednio opracowana typografia.

W następnym rozdziale pierwszego tomu *Autoreferatu* Habilitantka odkrywa przed nami metodykę swojej pracy twórczej, od etapu merytorycznego opanowania tematu dzieła, poprzez proces opracowania wstępnych szkiców koncepcyjnych do ostatecznej realizacji plakatu w formie

cyfrowej. W dalszej części, w rozdziale pt. *Opis koncepcji plakatów* prezentuje wszystkie zrealizowane przez siebie dzieła stanowiące dzieło habilitacyjne i do każdego z nich dołącza krótki opis najważniejszych ideowych założeń oraz wyjaśnia podjęte przez siebie decyzje projektowe. Tom pierwszy Autoreferatu zamyka podrozdział *Wystawy prezentujące dzieło habilitacyjne*, gdzie Habilitantka wymienia i opisuje dwie swoje indywidualne wystawy: *Plakatowa zapowiedź* w Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi w roku 2022 oraz wystawę *Kobieta i plakat* w Muzeum Historycznym w Sanoku. Na końcu pierwszego tomu pojawia się bibliografia oraz wykaz źródeł internetowych.

- **Autoreferat / Wykaz i dokumentacja dorobku z lat 2020–2023 po uzyskaniu stopnia doktora** drugi z tomów, oznaczony na stronie tytułowej jako „załącznik nr 4”. Liczy on 282 strony i zebrane w nim zostały najważniejsze informacje dotyczące Habilitantki takie jak: życiorys; informacja o zatrudnieniu w jednostkach naukowych; posiadane dyplomy oraz stopnie naukowe; działalność artystyczna, naukowa, organizacyjna i dydaktyczna. Wymienione zostały wystawy indywidualne artystki, a te zrealizowane po uzyskaniu stopnia doktora opatrzone odpowiednim opisem oraz dokumentacją fotograficzną. Przedstawiony również został pełen wykaz wystaw zbiorowych, pogrupowanych jako: *wystawy zbiorowe ogólnopolskie; wystawy zbiorowe międzynarodowe pokonkursowe; wystawy zbiorowe międzynarodowe na zaproszenie; wystawy z kolekcji Krzysztofa Dydo* oraz *wystawy zbiorowe po doktoracie*. Dwadzieścia dziewięć, uznanych przez Habilitantkę za najważniejsze wystaw zostało dodatkowo dokładnie przedstawionych poprzez umieszczenie odpowiednich opisów każdego z wydarzeń oraz dołączenie dokumentacji fotograficznej, a także kopii dyplomów i certyfikatów poświadczających udział w tychże wydarzeniach. W dalszej części zostały wymienione ważniejsze nagrody, wyróżnienia i nominacje. Wszystkie zostały również poświadczone reprodukcjami odpowiednich dokumentów. Następnie przedstawiona została aktywność naukowa Habilitantki, jej udział w konferencjach, komisjach jurorskich, współudział w krajowych oraz międzynarodowych projektach. Udokumentowaną prezentację dorobku artystycznego kończy prezentacja komercyjnych projektów plakatów, grafik oraz publikacji zrealizowanych na konkretne zamówienia. Tom drugi Autoreferatu zamyka obszerne sprawozdanie z działalności organizacyjnej oraz ważniejsze osiągnięcia dydaktyczne, uzupełnione o przykłady najciekawszych realizacji prac studentów oraz wybranych prac dyplomowych.
- **Autoreferat / Monografia artystyczna z lat 2020–2023 po uzyskaniu stopnia doktora** to trzeci, ostatni tom, oznaczony na stronie tytułowej jako „załącznik nr 5”. Liczy on 176 stron i zaprezentowane w nim zostały prace stworzone w latach 2020–2023. Zestaw zawiera aż 105 plakatów podzielonych na następujące kategorie: *plakaty filmowe; plakaty kulturalne; plakaty reklamowe; plakaty społeczne i plakaty typograficzne*. Jest to imponujący zbiór prac, mogący swoją jakością z powodzeniem konkurować z głównym przedmiotem dzieła habilitacyjnego. Prezentację w.w plakatów poprzedza zestawienie kilku opinii na temat twórczości Patrycji Longawy, napisanych przez twórców i pasjonatów plakatu. Na kilkunastu stronach możemy zapoznać się z przemyśleniami na temat twórczości Habilitantki napisanymi przez takie osoby jak: Krzysztof Dydo, Włodzimierz Orzeł, Monika Starowicz, Wiesław Grzegorzczak, Marcin Szewczyk, Peng Jun, Byoung Il Sun. Trzeci tom autoreferatu zamyka prezentacja kilkunastu ilustracji oraz tzw. *innych projektów graficznych* takich jak okładka książki, projekt papieru ozdobnego oraz projekty gadżetów reklamowych WSliZ w Rzeszowie.

Omówiona powyżej trzypiętomowa publikacja charakteryzuje się nie tylko znakomicie opracowaną zawartością udokumentowanego i opisanego w sposób wyczerpujący, bogatego dorobku artystki, ale także stanowi przykład bardzo starannie opracowanego dzieła wydawniczego. Wszystkie trzy tomy *Autoreferatu* posiadają oprawę twardą, są szyte i opatrzone w kapitałkę. Okładki pokryte są lakierem błyszczącym UV, a ich wewnętrzne strony są wykończone białą wyklejką. Tomy posiadają wspólne opakowanie zbiorcze w postaci sztywnego pudełka, również pokrytego lakierem, co sprawia, że odbiorca, w tym przypadku recenzent, otrzymuje zgrabnie przygotowany pakiet.

Skład tekstu opracowany został z należytą starannością. Odpowiednio dobrany krój pisma, jego punktacja i zastosowana interlinia, ogólny przejrzysty układ kolumn i wynikająca z tego długość wierszy sprawiają, że publikację czyta się w sposób sprawny, bez jakichkolwiek trudności natury ergonomicznej. Dołączone reprodukcje są duże, czytelne, oddając tym samym w sposób w pełni zadowalający charakter oryginalnych prac.

Analiza dzieła habilitacyjnego *Kobieta na plakacie filmowym*.

Dziełem habilitacyjnym dr Patrycji Longawy jest zestaw 28. plakatów filmowych, które łączy obecność umieszczonych na nich wizerunków kobiet. Na zestaw ten składają się następujące prace:

1. *HAIR* (film z 1979 r.), 2021, 100 x 70 cm
2. *Solaris* (film z 1972 r.), 2021, 100 x 70 cm
3. *Rzymskie wakacje* (film z 1953 r.), 2021, 100 x 70 cm
4. *Kabaret* (film z 1972 r.), 2021, 100 x 70 cm
5. *Elizabeth* (film z 1998 r.), 2022, 100 x 70 cm
6. *My Fair Lady* (film z 1964 r.), 2022, 100 x 70 cm
7. *Gigi* (film z 1958 r.), 2022, 100 x 70 cm
8. *Sabrina* (film z 1954 r.), 2022, 100 x 70 cm
9. *Fatalne zauroczenie* (film z 1987 r.), 2022, 100 x 70 cm
10. *Moulin Rouge!* (film z 2001 r.), 2022, 100 x 70 cm
11. *Wszystko o Ewie* (film z 1950 r.), 2022, 100 x 70 cm
12. *Persona* (film z 1966 r.), 2022, 100 x 70 cm
13. *Trzy Kobiety* (film z 1977 r.), 2022, 100 x 70 cm
14. *Pachnidło* (film z 2006 r.), 2022, 100 x 70 cm
15. *Dzieje grzechu* (film z 1975 r.), 2022, 100 x 70 cm
16. *Monster* (film z 2003 r.), 2022, 100 x 70 cm
17. *Dźwięki muzyki* (film z 1965 r.), 2022, 100 x 70 cm
18. *Pół żartem, pół serio* (film z 1959 r.), 2022, 100 x 70 cm
19. *American Beauty* (film z 1999 r.), 2022, 100 x 70 cm
20. *Czarny Łabędź* (film z 2010 r.), 2022, 100 x 70 cm
21. *Kleopatra* (film z 1963 r.), 2022, 100 x 70 cm
22. *Casanova Federico Felliniego* (film z 1973 r.), 2022, 100 x 70 cm
23. *Anna tysiąca dni* (film z 1969 r.), 2022, 100 x 70 cm
24. *Ze śmiercią jej do twarzy* (film z 1992 r.), 2022, 100 x 70 cm
25. *Historia zakonnic* (film z 1952 r.), 2022, 100 x 70 cm
26. *Przełamując fale* (film z 1996 r.), 2022, 100 x 70 cm
27. *Bonnie i Clyde* (film z 1967 r.), 2022, 100 x 70 cm
28. *Krótki film o miłości* (film z 1988 r.), 2022, 100 x 70 cm

Zestaw wyżej wymienionych plakatów potwierdza unikalny styl, jaki wypracowała w swojej twórczości dr Patrycja Longawa. Dwadzieścia osiem plakatów, wybranych do zaprezentowania jako osiągnięcie habilitacyjne, to mniej więcej jedna czwarta wszystkich plakatów, które zostały zrealizowane przez Habilitantkę od czasu uzyskaniu stopnia doktora. Stanowi to dowód ogromnego zaangażowania artystki, która poświęca czas, entuzjazm i talent w realizowaniu swojej największej pasji, jaką jest tworzenie plakatów. Omawiając cykl prac, stanowiących dzieło habilitacyjne nie można pominąć całego dorobku artystki, ponieważ styl, jakiego się dopracowała i który Patrycja Longawa konsekwentnie rozwija ujawnia się we wszystkich stworzonych przez nią pracach. Pomimo poszukiwań objawiających się w różnorodnych eksperymentach formalnych, widocznych w jej pracach daje się wyraźnie dostrzec wspólną tożsamość wszystkich dzieł, czy jak to określiła autorka, ów „indywidualny odcisk palca”.

Spośród zaprezentowanych plakatów filmowych kilkanaście zwraca moją szczególną uwagę. Otwierający prezentację plakat do filmu Miloša Formana pt. *Hair* jest jednym z moich ulubionych w tym zestawie. Zastosowane środki formalne, kompozycja, dobór kolorów oraz indywidualnie opracowana typografia urzekają swoim wdziękiem i prostotą, pomimo, iż idea plakatu z pozoru może się wydawać dość daleka od istoty fabuły filmu, gdzie głównymi bohaterami są dwaj młodzi mężczyźni Claude Bukowski i George Berger, których znajomość a późniejsza przyjaźń oraz, jak się później okazuje, heroiczne poświęcenie się jednego z nich doprowadza ich historię do tragicznego finału. Plakat zachwyca spójnością formalną, a widoczna na nim postać kobiety oraz dwóch gołębi (symboli pokoju, a być może aniołów stróżów obu bohaterów...) odzwierciedla również „kobiecy” wymiar epoki *dzieci kwiatów*, która jest ideowym spoiwem filmu.

Kolejnym plakatem który szczególnie mnie urzeka jest plakat do filmu *Kabaret*. Widzimy na nim postać kobiety, bezdyskusyjnie mogącej kojarzyć się z jedną z głównych bohaterek filmu, którą gra Liza Minelli. To wspaniały plakat, bardzo wyrazisty, mocno ściągający uwagę. On również charakteryzuje się zastosowaniem bardzo wyrazistych, prostych środków formalnych, a jego kolorystyka ograniczona jest wyłącznie do odcienia bieli, czerni oraz dwóch kolorów: czerwonego i granatowego.

Interesującą pracą jest również plakat do filmu *Fatalne zauroczenie* Adriana Lyne'a. W moim odczuciu plakat ten, podobnie jak kilka innych zaprojektowanych prac takich jak plakaty do filmów *Trzy kobiety*, *Monster* oraz *American beauty* poprzez zastosowane środki formalne zdają się w subtelny sposób nawiązywać do estetyki, którą pamiętamy z dzieł najwybitniejszych twórców plakatu polskiego lat 60-tych i 70-tych. Zwłaszcza w plakat�ch *Trzy kobiety* oraz *American beauty* potrafię doszukać się asocjacji do plakatu *Wozzeck* Jana Lenicy.

Do innych bardzo udanych projektów zaliczam również plakat do filmu *Pachnidło*, mogący w moim odczuciu również delikatnie rezonować z pracami innego wybitnego polskiego twórcy — Henryka Tomaszewskiego. Kolejne, bardzo udane realizacje to plakaty: *Wszystko o Ewie*, *Sabrina*, *Persona* oraz *Przełamując fale*. Zwłaszcza ostatni z wymienionych zachwyca wyrazistością, celnie oddając dramatyzm fabuły. Na uwagę zasługują również plakaty do filmów *Casanova*, *Czarny łabędź*, *Elizabeth*, *Historia zakonnic*, *Dzieje grzechu* oraz *Ze śmiercią jej do twarzy*. Wszystkie one potwierdzają klasę i wyjątkowy w swojej formie nowatorski język plastyczny artystki Patrycji Longawy.

W sposób szczególny urzeka mnie forma plakatu do filmu *Gigi*. Fantastyczny kolor, mocne i ciężkie formy zarysowujące włosy dziewczyny powodują, że plakat wydaje się być niezwykle wyrazisty i posiadający jakąś niezwykłą siłę, by nie powiedzieć unikalną osobowość. Niestety, drobnym mankamentem tego pomysłu jest według mnie umieszczenie wizerunku motylka sprawiającego wrażenie, jakby został „żywcem” zaimportowany z biblioteki clipartów jednego z bardziej popularnych programów grafiki wektorowej, co w moim przekonaniu niepotrzebnie zaburza surowe piękno tego projektu. Być może był to celowy zabieg w celu stworzenia kontrastu formalnego, ale osobiście odczuwam pewnego rodzaju rozczarowanie, by nie powiedzieć żal, że coś takiego się w ogóle w tym plakacie wydarzyło.

W każdym zestawie prac dowolnego artysty znajdują się prace wyjątkowe i nieco mniej zachwycające. Wskazane powyżej plakaty wydają się być szczególnie wartościowe i określają w moim odczuciu najpełniej osobowość artystki, stając się jej bardzo wyraźnym znakiem rozpoznawczym. Plakaty takie jak *Solaris*, *Rzymskie wakacje*, *Dźwięk muzyki*, *Pół żartem pół serio*, *Kleopatra*, *Moulin Rouge*, *My Fair Lady* czy *Anna tysiąca dni* wywołują u mnie odrobinę mniej entuzjazu i pomimo swojej jakości stanowią jedynie punkt odniesienia dla tych zdecydowanie najlepszych, wymienionych wcześniej.

Prezentację dzieła habilitacyjnego kończy wyjątkowy plakat do filmu *Krótki film o miłości*. Szczególnie urzeka mnie jego prostota i nie pozostawiająca złudzeń bezwzględna konkretność przekazu. Na plakacie widzimy na utrzymanym w odcieniach czerni i czerwieni tle centralnie umieszczoną sylwetkę kobiety, nad którą pojawia się ogromna żyletka, która niczym miecz Damoklesa zwiastuje nieodwołalny dramat niespełnionej miłości. Ta niezwykle śmiała w mojej ocenie decyzja mocnego zaakcentowania płasko położonej żyletki na postaci ludzkiej wydaje się być rozbijającą prostą, wręcz bezczelnie brutalną, nie dającą odbiorcy jakichkolwiek złudzeń co do finału tej filmowej opowieści. W moim szczególnym zamiłowaniu do porównań do innych dzieł, czy zjawisk z obszaru sztuki, plakat ten poprzez swoją kolorystykę, wyraźnie zaznaczoną obecność prostokątnych płaszczyzn (żyletka oraz rozmyte obramowanie wokół postaci) wywołuje u mnie odległe skojarzenia z obrazami... Marka Rothko... i jakkolwiek może się to wydawać absurdalne — co z pewnością ma miejsce — to patrząc na ten plakat nie potrafię się uwolnić od takiego odczucia. Jednym słowem — w tym plakacie coś jest i cokolwiek by to miało być, jest intrygujące i wciągające.

Przedstawiony jako dzieło habilitacyjne zestaw prac jest w wymiarze formalnym spójny z innymi dziełami, które powstały po uzyskaniu przez Patrycję Longawę stopnia doktora. Świadczy to o konsekwentnie realizowanym procesie budowania i wzmacniania indywidualnego i unikalnego języka komunikacji z odbiorcami dzieł Artystki. Stworzenie zestawu 28 plakatów filmowych, w których wspólnym mianownikiem jest obecny na nich wizerunek kobiety było konkretnym zadaniem artystycznym, jakie postawiła przed sobą Habilitantka. Powstałe plakaty nie zostały bowiem wykonane na zlecenie jakichkolwiek instytucji zajmujących się promocją czy dystrybucją dzieł filmowych, lecz były wyłącznie artystycznym i intelektualnym wyzwaniem, które zrealizowane zostało w odpowiedzi na wewnętrzną potrzebę ambitnej artystki. Powstałe dzieło uważam za ciekawe i bardzo wartościowe zarówno pod względem formalnym jak i ideowym, co upoważnia mnie, by uznać je za ważne osiągnięcie artystyczne.

Działalność artystyczna po uzyskaniu stopnia doktora.

Jak już wspomniałem Habilitantka po uzyskaniu stopnia doktora w 2020 roku zrealizowała ponad 130 plakatów. Brała udział w 390 zbiorowych wystawach krajowych i międzynarodowych, uzyskując w nich szereg nagród i wyróżnień. Zaprezentowała również swoje prace w co najmniej 10 wystawach indywidualnych.

Plakat nie jest jedyną dziedziną, którą zajmuje się Habilitantka. W przedłożonej dokumentacji jest możliwość zapoznania się również z ilustracjami oraz z kilkoma projektami wydawniczymi jej autorstwa. Jednak bez wątpienia to w projektowaniu plakatów dr Patrycja Longawa jako artystka odnajduje siebie w sposób najbardziej pełny. Jak zostało już to wykazane przeze mnie wcześniej przesłana do zrecenzowania dokumentacja zawiera oprócz przedmiotu dzieła habilitacyjnego 105 plakatów utworzonych po roku 2020. Wiele z nich było prezentowanych na wystawach w różnych częściach świata i spotkało się z bardzo dobrym przyjęciem zarówno przez tzw. zwykłych odbiorców sztuki jak i członków zespołów jurorskich.

Pośród zaprezentowanej ponad setki plakatów jest mi ogromnie trudno wybrać tych kilka najlepszych, a wręcz mam spory kłopot z wyłusaniem tych nieco gorszych... Świadczy to wyłącznie o tym, że Patrycja Longawa jest aktualnie bez wątpienia w swojej szczytowej formie i widać, że raczej

nic nie jest w stanie jej obecnie zatrzymać. Z ogromnym podziwem i uznaniem obserwuję, ile ta młoda, niezwykle zdolna artystka i projektantka już osiągnęła i ile wciąż ma w sobie determinacji oraz twórczej pasji, by urzeczywistnić swoje marzenia. Nie mam wątpliwości, że wspomniana pasja i pełne zaangażowanie przyniesie jej jeszcze dużo uznania i osobistej satysfakcji. Podsumowując dokonania artystyczne zrealizowane w latach 2020-2023 można bez wahania stwierdzić, że przez cały ten okres Patrycja Longawa ugruntowała swoją pozycję w świecie plakatu jako wyjątkowa artystka, posiadająca niepowtarzalny, urzekający szczerością i subtelną poetyką styl.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna.

Dr Patrycja Longawa zawodowo od roku 2020 jest związana z WSiIZ w Rzeszowie. W tymże roku bowiem została zatrudniona na stanowisku asystenta, a tuż po obronie doktoratu (w listopadzie) na stanowisku adiunkta.

Kariera naukowa na kierunkach artystycznych wiąże się w znacznym stopniu z osiągnięciami o charakterze twórczym, a tych bez wątpienia dr Patrycji Longawie nie brakuje. Jednak praca w uczelni wymaga przede wszystkim zaangażowania w działalność o charakterze naukowym, dydaktycznym oraz organizacyjnym. Dr Patrycja Longawa jest pracownikiem uczelni zaangażowanym znacząco w szereg istotnych inicjatyw o charakterze naukowym. Znakomicie spełnia się jako wykwalifikowany dydaktyk, a także pełni w swojej uczelni odpowiedzialne funkcje kierownicze.

W roku 2020 objęła funkcję kierownika Katedry Projektowania Graficznego, którą sama utworzyła, a w roku 2021 funkcję Prodziekana Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej ds. kierunku grafika komputerowa i produkcja multimedialna. Rok później objęła funkcję Prodziekana Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej ds. kierunku projektowanie graficzne.

W swojej uczelni podjęła się realizacji szeregu ważnych inicjatyw o wymiarze organizacyjnym i naukowym. W latach 2020–2022 pełniła funkcję opiekuna Koła Naukowego Projektowania Graficznego *Drugi Wymiar* (wraz z mgr M. Masłyk), a w 2022 roku stworzyła koło naukowe, *B1 – Koło Projektowania Plakatu*, którego do dziś jest opiekunem. W latach 2021–2022 pełniła funkcję kierowniczą w zespole, którego zadaniem było utworzenie nowego kierunku studiów – *projektowanie graficzne*, który finalnie został pozytywnie oceniony przez PKA i MNiSW.

Istotną aktywnością jest dla Habilitantki udział w Międzynarodowych konferencjach naukowych oraz w naukowo-artystycznych projektach. W 2021 roku uczestniczyła w konferencji *Beta Academics 2021* w Rzeszowie, gdzie zaprezentowała referat pt. *Plakat społeczny jako forma graficzna o międzynarodowym zasięgu*. W roku 2022 natomiast wzięła czynny udział w konferencji *8th International Design Conference (IDC) Design in Context* w Dubaju, będącej częścią wydarzenia o nazwie *Dubai Design Week*.

Jednym z ważniejszych projektów, których brała czynny udział był projekt, mający na celu stworzenie kolekcji plakatów na rzecz prawa do kompleksowej edukacji seksualnej, zainicjowany i zorganizowany w 2021 roku przez A TodaVoz A.C. (obecnie *Poster Contest*) we współpracy z XDUCA w Meksyku. Innym międzynarodowym projektem, do którego zaproszona została Habilitantka oraz wybrani przez nią studenci był *Brand and Identity Design for New WGD Student Chapter*, zorganizowany przez WGD Worldwide Graphic Designers w Indonezji.

Dr Patrycja Longawa była również pomysłodawczynią, kuratorką oraz organizatorką kilku znaczących wystaw oraz projektów o międzynarodowym zasięgu. W latach 2020-22 zorganizowała i kuratowała takie wydarzenia jak: *Motywy ludowe w plakacie*; *Legends ludowe w plakacie*; *Perception I Landscape, city or nature?*; *Perception II – Plants*; *Kobieta w plakacie* (wystawa prezentowana w Rzeszowie oraz w Zhengzhou w Chinach).

Była także współkuratorką wystawy *4th Art & Science Art of Origin of Life (Sztuka Powstania Życia)* w BWA w Rzeszowie oraz kuratorką powiązanej z tym wydarzeniem i jednocześnie z *Poster Quadrennial Bardejov 2021* wystawy plakatu w Bardejovie na Słowacji.

Habilitantka wielce sobie ceni współpracę z kolekcjonerem i cenionym animatorem plakatu w Polsce panem Krzysztofem Dydo oraz stworzoną przez niego Dydo Poster Gallery. Efektem tej współpracy jest siedem plakatów zaprojektowanych do organizowanych przez Galerię wystaw.

Po uzyskaniu stopnia doktora Patrycja Longawa była również członkinią jury konkursów artystycznych, dotyczących takich wydarzeń jak: *Brand and Identity Design for New WGD Student Chapter* w Indonezji w 2021 roku oraz w 2022 roku w dwóch wydarzeniach: *SAFEonLINE Art Competition by EURid* w Słowacji i w *I Biennale im. prof. Józefa Szajny* zorganizowanym przez WSiIZ w Rzeszowie.

Wszystkie wyżej wymienione wydarzenia stanowią świadectwo dużego zaangażowania Habilitantki w organizację ważnych i wielce pożytecznych inicjatyw, łączących profesjonalnych artystów, a także studentów, reprezentujących różne kultury i postawy artystyczne.

Dr Patrycja Longawa posiada znaczące osiągnięcia dydaktyczne. W latach 2020-2023 prowadziła zajęcia na trzech kierunkach: grafice komputerowej i produkcji multimedialnej (studia I stopnia), dziennikarstwie i komunikacji społecznej na specjalności grafika komputerowa w mediach (studia II stopnia) oraz projektowaniu graficznym (studia II stopnia). Była recenzentką 73 prac dyplomowych, a od roku 2021 była promotorką 24 dyplomów licencjackich i 3 prac magisterskich. Oglądając przykłady prac studentów, zaprezentowanych w *autoreferacie* trudno nie odnieść wrażenia, że dla wielu młodych twórców dr Patrycja Longawa jest niekwestionowanym autorytetem w specjalności projektowanie graficzne, ponieważ niektóre z prac wyraźnie starają się rezonować z estetyką prac ich Wykładowcy.

Podsumowanie

Patrycja Longawa należy obecnie do najbardziej oryginalnych polskich artystek-projektantek młodego pokolenia, zajmujących się plakatem. Realizowane przez nią prace w widoczny sposób odbiegają od tego co jest aktualnie tworzone przez znaczną liczbę twórców na świecie, którzy często ulegają pewnej uniformizacji poprzez powszechnie stosowaną technologię i oprogramowanie. I choć Patrycja Longawa nie stroni od współczesnych narzędzi techniki cyfrowej, to jej plakaty w sposób wyraźny nawiązują swoją poetyką i formą do epoki „analogowej” w plakacie. W jej pracach możemy bowiem nawet dostrzec subtelne nawiązanie do estetyki niektórych twórców polskiego plakatu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku.

Cała dotychczasowa twórczość dr Patrycji Longawy, w tym przedstawiony jako dzieło habilitacyjne zestaw dwudziestu ośmiu prac potwierdza moje przekonanie, że artystka ta wytworzyła swój własny unikalny styl i nieprzerwanie udowadnia, że jej w pełni szczere zaangażowanie jest odpowiedzią na prawdziwą potrzebę tworzenia. Patrycja Longawa jest osobą kreatywną oraz niezwykle pracowitą. Jej wyjątkowa aktywność w przestrzeni artystycznej, ilość stworzonych dzieł oraz ciągłe uczestnictwo w najważniejszych wydarzeniach na świecie są imponujące. Liczne przyznane certyfikaty, nagrody oraz wyróżnienia w prestiżowych wydarzeniach jedynie potwierdzają z jak wyjątkową i ciekawą osobowością twórczą mamy do czynienia. Także ponadprzeciętne oddanie uczelni, w której Habilitantka pracuje, pełnione przez nią wymagające i odpowiedzialne funkcje oraz jej pełne zaangażowanie w organizowanie artystycznych eventów – często o wymiarze międzynarodowym – są niezbitym dowodem, że mamy do czynienia z osobą wyjątkową, niezwykle oddaną swojej pasji, a także pragnącą tworzyć lepszy i piękniejszy wokół siebie świat.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z *Autoreferatem* oraz dziełem habilitacyjnym stwierdzam, że praca habilitacyjna dr Patrycji Longawy pt. *Kobieta na plakacie filmowym* spełnia wymagania z art. 219 ust. 1 pkt 2, Ustawy z dn. 20.07.2018 roku (z późn. zm.) – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki. W dokumentacji Habilitantka wykazała informacje o znacznym dorobku naukowo-artystycznym, dydaktycznym oraz organizacyjnym. Aktywność artystyczna dr Patrycji Longawy, uczestnictwo w ważnych wydarzeniach o zasięgu krajowym i międzynarodowym, uzyskane liczne nagrody oraz wyróżnienia potwierdzają w sposób jednoznaczny wartość artystyczną udokumentowanych osiągnięć. Po dokładnej analizie dostarczonej dokumentacji, dotyczącej działalności artystycznej, naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej dr Patrycji Longawy stwierdzam, że Habilitantka wykazała się w okresie od uzyskania stopnia doktora ponadprzeciętną aktywnością twórczą, mającą wpływ na promowanie sztuki, szczególnie w zakresie projektowania plakatu, co wnosi znaczący wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki.

Pick Karwala